

UIT DE SCHRIFT.

Nog niet opgevaren.

Raak Mij niet aan, want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader.

Joh. 20:17.

Is Jezus tegenover de verrukte Maria niet hard? Klinkt Zijn woord niet onbegrijpelijk-kil?

Hij zegt tot haar, wier ziel door het enkele Maria voor Hem, den verreezen Heiland, was ontsloten en die nu in jubelende vreugde Zijn voeten wil omklemmen: raak Mij niet aan. Hij weert haar af. Hij weigert de blijde Magdaleensche Hem te omvatten. Hoe kunt ge, trouwe, liefdevolle Herder van Uw schapen, ineens zoo koel zijn?

* * *

Is Jezus tegen Maria koel?

Dat is niet mogelijk.

Zijn woord schijnt alleen hard.

Ge moet Zijn weigering zuiver verstaan.

Hij kan niet anders dan Maria, zij het dan met zachte hand, afstooten, want zij, de onstuimige, opgewonden vrouw, heeft Jezus' voeten vastgegrepen, om als 't ware Hem niet weer los te laten en Hem niet weer te laten gaan. Gelijk wij iemand, van wien we scheiden moesten en dien we na langen tijd eindelijk terugzien, omklemmen met ons; nu laten we u niet meer los, zoo Maria! Zij wil Christus niet meer missen! Zij, die zoo geweest en gezocht had, wil, en daarop komt het aan, Jezus bij zich op aarde houden, en zij verwacht, dat de vroegere omgang met Hem zich wel weer herstellen zal. En dat kan niet en mag niet. De Heiland kan niet lichamenlijk op aarde blijven; en Hij moet daarom Maria's verkeerde geestdrift temperen. Maria bedenkt niet, dat Christus op den weg is tot den hemel en naar den Vader, en daarom zegt Jezus het schijnbaar harde: „raak Mij niet aan!”

Maar waarom volgt dan: „Ik ben nog niet opgevaren?”

Mag Hij dan wel aangeraakt worden, als Hij ten hemel is opgestegen?

Zie, dat moet ge zoo verstaan, dat het Maria in haar aanraking met Jezus om blijvende, onmiddellijke gemeenschap met Hem te doen was, en nu wil de Heiland zeggen: die blijvende, volkomen gemeenschap is pas mogelijk, als Ik in den hemel ben. Hier op aarde kan zij niet plaats vinden. Dan genieten slechts enkelen van Mijn tegenwoordigheid, en slechts kort, maar... als Ik heenga tot den troon des Vaders, kan Ik duizenden tot Mij trekken. Dan is er onafgebroken gemeenschap met Mij mogelijk. Dan deelt heel Mijn gemeente in Mijn liefde, die zij geniet als ziende den Onzienlijke!

Dat nu moet Maria leeren!

Het zal voortaan geen zienlijke, maar onzienlijke gemeenschap zijn; geen wandel door aanschouwen, maar door geloof; geen zien met lichamenlijk, maar met geestelijk oog, doch juist in die geestelijke gemeenschap vindt de ziel zaligheid, en in dien Christus, Die in het huis des Vaders woning bereidt, springt de bron des heils!

Raak Mij dus niet aan Maria, want het is u nut, dat Ik heenga.

* * *

Dat woord komt ook tot ons.

Wij hebben het ook nodig.

Onze Heiland moet ook ons bestraffen, want wij verstaan dikwerf moeilijk het nut van Christus' heengaan. Wij zouden den verreezen Heiland nog gaarne bij ons zien. Wij wenschen Hem vaak op aarde, en in menige ziel is de vraag, die angstvallig verborghen wordt gehouden: ach was Jezus nog hier. Maar die vraag is verkeerd. Als Hij op aarde was, zouden zeer weinigen iets aan Hem hebben, maar juist nu, nu Hij in den hemel is, kunt ge met Hem gemeenschap oefenen. Nu geniet ge van de vruchten van Zijn lijd en sterven. Nu stroomt het nieuwe leven u toe. Nu bereidt Hij u plaats in het vaderhuis hierboven.

Raak Hem dan niet aan.

Begeer Hem niet op aarde.

Nu is Hij opgevaren.

Maar dat is geen verlies.

Want nu hart worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in mij.

In het huis mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou ik het u gezegd hebben: ik ga heen om u plaats te bereiden.

En zoo wanneer ik heen zal gegaan zijn, en u plaats zal bereid hebben, zoo kom ik weder, en zal u tot mij nemen, opdat gij ook zijn moogt, waar ik ben. (Joh. 14:1-3.)

K. D.

KERKELIJK LEVEN.

Professor Geesink.

Nu Prof. Geesink, zoo het den Heere behaagt, den 27sten Mei e.k. 70 jaar wordt, lijkt het mij niet ondienstig iets uit zijn leven mede te deelen.

Voor dit artikel wilde Prof. Geesink zoo goed zijn eens met mij te praten om mij enkele gegevens te verschaffen.

Een interview in den eigenlijken zin was het niet.

Ik behoefde niet, gelijk ik zoo menigmaal voor mijn biografie van Prof. Bavinek gedaan heb, vragen te stellen, die dan goedwillig werden beantwoord.

Neen, hij begon te vertellen en ik viel hem zoo nu en dan in de rede, ieder, die met hem in aanraking komt, weet, dat hij een allergezelligst causent is. Men hoeft niet een moment uit te kiezen, waarop hij op zijn praatstoel zit. Want hij zit, zodra gij bij hem komt, of hij bij u, immer op dit interessante meubel. Of is „praatstoel” wel het juiste woord? Ik geef dadelijk toe, dat ik het gaarne door een ander zou hebben vervangen, indien ik er een tot mijn beschikking had. Want „praatstoel” klinkt wat plat. En een gesprek met Prof. Geesink is juist het tegendeel daarvan. Ik geloof niet, dat hij over het weer kan uitweiden of wonderbare verhalen opdisschen uit een lang vervlogen verleden. Het heden heeft zijn volle belangstelling en hij mag zekere gebeurtenissen daaruit eens illustreeren met grepen uit vroeger dagen. Hij komt zoo spoedig mogelijk op vandaag terug. En dan heeft hij het ook weer niet over the topic of the day, het onderwerp, waarover iedereen spreekt, maar ongemerkt schept hij zelf een topic of the day. Poincaré moge duikelen, hij negeert het totaal. Maar een zinsnede uit een pas verschenen boek of uit een krant heeft hem gepakt en daarover zal hij zich geestig met u onderhouden. Dit sterke leven in het heden is wel zeldzaam bij een 70-jarige. Maar daarin heeft men dan ook wel het sterkste bewijs, dat het aantal jaren niet over iemands ouderdom beslist.

Dit niet oud-zijn van geest dankt hij niet aan theorieën over de kunst om jong te blijven. Ik betwijfel of hij zich daarmee ooit heeft ingelaten. 't Is zoo niets voor hem. Maar hij heeft zout in zichzelf. En dat doet hem zijn monterheid behouden. Waar hij zich ook bevindt, altijd heeft hij een kring om zich. Men verwacht iets bijzonders van hem. En hij stelt nooit teleur. 'k Heb het op een klassikaal examen, waar iemand voor den zendingdienst werd onderzocht, gezien, dat alle broeders een kring om hem vormden. Zij waren niet zoozeer begeerig om de antwoorden van den kandidaat te vernemen als wel om de vragen van Prof. Geesink op te vangen. „Hij is weer „rijk”, zei de een tot den ander. Was het antwoord verkeerd, dan deed de examinerator een gullen lach hooren, ieder lachte vanzelf mee en de examinerator had volstrekt niet het gevoel, dat hij uitgelachen werd. Hij is een man, die in bijzondere mate discours heeft. Als hij met u spreekt hapert het onderhoud niet een oogenblik. Momenten van hokkende stilte komen eervoudig niet voor. En wat de conversatie met hem het eigensoortige geeft is m.i. vooral zijn groote belangstelling in zijn sujetten — hij informeert naar alles, waarvan hij vermoedt, dat het u bezighoudt —, zijn gewatheid — een opmerking kan niet zoo onverwacht zijn, of hij reageert er onmiddellijk op —, zijn humor, die onder alle omstandigheden bij hem bovenkomt.

Gij behoeft die oogen maar te zien en ge leest daarin dadelijk de genoemde eigenschappen. Bovendien geeft zijn heele houding u een indruk van rust. Hij laat zich niet spoedig van streek brengen. De levenswijze die zegeviert steeds over alles, wat een ander in emotie zou brengen. Het leven heeft zijn sympathieke hoofd geteekend. Mocht hij in zijn volten mannelijken leeftijd een „bel homme” worden genoemd, daarna heeft zijn gezicht zijn karakteristieke uitdrukking gekregen. Zoo gaat het gewoonlijk. „Le bel homme” draagt een natuurlijk masker, waaruit men geen diepere zielsbeweeg kan opmaken. Zulk een gelaat kan zoowel intelligentie als onbelangrijkheid verbergen. Het kan u kracht doen vermoeden, terwijl gij inderdaad met een slappe figuur te doen hebt. Men kan zich in niemand zoo bedriegen als in „le bel homme” en laat mij er bijvoegen: „la belle femme”.

Maar dan komt het drukke, verantwoordelijk stellende, soms harde leven. En het graveert in het gelaat als met kunstenaarshand zijn lijnsgroeven. Dat is geen tatouage, niet iets aan de oppervlakte. Maar het dringt in. Meermalen heb ik er Prof. Geesink op aangekeken en vaak dacht ik: een elzer als Aart van Dobbenburg moest hem eens zien. Hoe zou hij dat hoofd (mag ik eens schrijven, zooals het eigenlijk behoort: dien kop), dat zichtbaar heel het lichaam beheerscht, fijn geometrisch tot evenwichtige eenheid weten op te bouwen.

Onze lezers merken het al, dat ik mij niet streng aan het „interview” bindt. Want vanzelf werd over het laatste met geen woord gerept. Had ik maar even in die richting gewezen, dan zou Prof. Geesink dadelijk een van die eigenaardige gezichts-bewegingen hebben gemaakt, waarmee hij zeggen wil: daarover moeten we het niet hebben. Vaak genoeg, als hij zich gaan liet, kreeg ik de vermaning: maar dat moet je nou niet er in zetten. Ik verzekerde dit natuurlijk plechtig en houd mijn woord. Maar het „interview” gaf mij alleen aanvulling van gegevens. Ik had er zelf ook al. En dat ik ook daarvan gebruik maak, zij het met de gepaste bescheidenheid, zal niemand mij kwalijk nemen.

Nu dan iets uit zijn leven.

Zijn gemakelijkheid van zich onder menschen te bewegen, verradt reeds zijn herkomst uit den deftigen burgerstand. Zijn vader, C. A. J. Geesink, had te Amsterdam een zeepziederfabriek. Zijn moeder W. D. M. Renver toonde zich in alles een vrome vrouw. Haar vader was een warm vriend van Da Costa. De invloed van de moeder op haar zoon Willem, den 27sten Mei 1854 geboren, was er een, die doordrong tot het hart. Zij gaf hem godsdienstige indrukken mede, die hem immer bijbleven. Aan haar en haar vader had hij het te danken, dat hij naar de Christelijke School van den heer Vethake, op den Singel, waar nu de Twentsche Bank is, werd gezonden. Zijn moeder bereikte een hoogen ouderdom. En naar men mij vertelde, was het een aandoenlijk gezicht, hoe Prof. Geesink, als in de kerk van Watergraafsmeer het Avondmaal werd bediend, zijn moeder, die moeilijk loopen kon, een arm gaf en haar zoo naar den Heiligen Disch geleidde. En in de konsistorie van Watergraafsmeer's Gereformeerde Kerk wordt nog altijd een bijbel gebruikt, die de oude mevrouw Geesink den kerkeraad ten geschenke had aangeboden.

Toen de lagere school was doorlopen, deed zijn vader hem op de vijfjarige H. B. S. Aan deze inrichting was o.m. als leeraar verbonden Dr W. Doorenbos, een van de kopstukken der letterkundige beweging van '80 en bij de oprichting van „De Nieuwe Gids” ten nauwste betrokken. Dr Prinsen schrijft in zijn bekend „Handboek tot de Nederlandsche Letterkundige Geschiedenis”: „Bij de oprichting (n.l. van „De Nieuwe Gids”, II.) bestond de Redactie uit Van Eeden, Van der Goes, Kloos, Paap en Verweij; om hen schaarde zich terstond de beste „krachten der toekomst”, doch sommige hebben juist in die eerste jaren hun krachtigst werk voortgebracht. Verschillende van de jongeren danken in hun vorming veel aan de lessen en den omgang met Dr W. Doorenbos, leeraar aan de Amsterdamsche H. B. S. Hij moet eenigermate de Dorat van deze Pleiade zijn geweest” (bl. 664).

Welnu, hoe jong hij toen nog was, ook Geesink voelde zich tot de letterkundige opvatting van Dr Doorenbos aangetrokken. Moedigde de leeraar het maken van opstellen, waarin het nieuwe tot niting kwam aan, ook hij deed er met „lust en ijver” aan mee. En nog altijd merkt men het aan den stijl van Prof. Geesink, dat hij door de Nieuwe-Gids-beweging is heengegaan, zij het dan ook, dat hij van de diepere beginselen dezer beweging niet gediend was en daartegen altijd op zijn hoede bleef.

Intusschen schijnt de invloed van de vrome moeder op hem groter geweest te zijn dan die van Dr Doorenbos. Het religieuze won het bij hem van het aesthetische, al bleef hij het gevoelen, dat beide geen tegenstelling vormden. Maar toch: in het religieuze element lag voor hem het zwaartepunt van het leven. Of zijn moeder het hem ongemerkt of zacht opzettelijk geïnspireerd heeft, kan ik niet zeggen, maar hij wilde, na enkele klassen van de H. B. S. te hebben gevolgd, predikant worden. Zoo ging hij dan naar het Stedelijk Gymnasium, nam bovendien privaattlessen en werd op die manier rijp gemaakt voor de Universiteit. Een admissie-examen te Leiden maakte uit, dat de graad van rijpheid was bereikt.

Het lag voor de hand, dat hij, Amsterdamer, zich liet inschrijven aan het Athenaeum Illustré aldaar. Dat was in het jaar 1872, dus op 18-jarigen leeftijd. Zijn eenigermate gebroken opleiding voor het „ambt” van student, werd — ik mag deze konklusie van mijzelf er wel inlassen — vergoed door zijn aanleg, zoodat hij op tijd aan de Akademie arriveerde. Daar genoot hij het propaedeutisch onderwijs. Doch het Athenaeum was geen Universiteit. Het bezat niet het jus examinandi et promovendi, het recht om te examineren en te promoveren. Daarvoor moest men naar een der Staatsuniversiteiten gaan.

Maar voorloopig kon hij toch te Amsterdam blijven. Alleen moest hij in de gauwigheid het „klein mathesis”, waarover ik het in de biografie van Dr H. Bavinek reeds had, te Leiden afleggen. Dan — zijn wiskundige bekwaamheden werden gewogen en zwaar genoeg bevonden. Aan het Athenaeum doceerden mannen van naam. Daar had men Dr S. A. Naber, wiens hyperkritische methode later door Prof. Woltjer onderhanden werd genomen; Dr H. Oort, die juist in dien tijd naar Leiden verhuisde; Jorissen, Allard Pierson. De Hoop Schaffer en Moll. Vooral de laatste vier hebben vormend op hem gewerkt. Jorissen was historicus en tevens was hem het onderwijs in de welsprekendheid opgedragen. Dit laatste vak kwam wel voor op den lesrooster, maar werd door hem niet afzonderlijk gedoceerd. En toen de studenten zich eens verstoutten hem te vragen, wanneer hij het college rhetorica gaf, antwoordde hij: mijn voordracht is rhetorica. Dit — zei Prof. Geesink — was ook werkelijk het geval. Als eigenaardigheid van Jorissen's welsprekendheid kan vermeld, dat hij een zin met zekere verheffing van stem inzette om den toon dan langzaam te laten dalen. Bijzonder veel — aldus Professor Geesink — heb ik te danken aan Allard Pierson. Wat hij bij mij kweekte was zin voor aesthetica, Trieb voor filosofie en waardeering

voor het Geesink n ken. En ik hoogleerna Twee fijne laat ik hie mijn collej gemaakt. I zorgen, de zachten). rakteristiel uit men h kennen le

Ook roe colleges v Geesink v hoogleerna zich voor. Andere s orthodoxl zijn veron gezegd.

Zijn lie opgewekt. Moll. Deze de Middel hem de d hij dring: zelt het v lij een s andiaat. pad.

Doch z

Om exa inschrijver ging mees den regel wezen. Hi kan zulk. Want alle moesten i meer gaa het reglen tendeele deerde da leeraren e onze stud

Van de hij in de alzoo ket Oosterzee theologie: sterker al liezende laatste te meer ove zag menit De hoop richting.

Het om aan de h pleegde hij lijke pron veerde hij

In datz proponent van Zuid Schiphoide door Dr. periode in langs nog Prof., zie lield, bel lid van d en door schouder temmaats

Was hij luiden he sche naas hij in he Manz, die werden z

Maar n Dr Geesir was hij be hij in ar had zich invloed v politiek g H. Seret voormann Os J. v. uit het ir waarheid, hij het h ken van i hij geen i hij zich artikelen ken. De j revolution als secre schreef v herinnrd. Op de so dat Dr f bewijs ho absorbeer